

Senyor Soros, malgrat les accions de suport a gran escala dels governs i dels bancs emissors, l'economia mundial no està en calma. Les borses cauen, la desocupació amenaça milions de persones i cada vegada hi ha més empreses que passen dificultats, des de General Motors a Detroit fins a BASF a Ludwigshafen. Havíeu vist mai res d'igual?

—Fins ara no. La situació actual és dramàtica i aclaparadora. Jo havia previst la crisi financera més dura des del 1930, però, si us he de ser sincer, no havia calculat que seria tan greu. Ha superat les previsions més extremes que havia fet.

—Què creieu que pot passar els mesos vinents?

—Abans de sortir el sol ve la foscor total. Els mercats financers es troben sota una gran pressió, perquè en aquests moments falta un lideratge polític als Estats Units. Ens trobem en una dura transició entre l'un govern i l'altre. D'aquí a dos mesos la pressió serà màxima, i després el president Barack Obama prendrà mesures. La durada de la crisi depèn de l'èxit de la seva política.

—La confiança en Obama no sembla gaire gran a les borses, sobretot comparada amb l'entusiasme de la gent per la seva victòria. Des que fou elegit, les cotitzacions han baixat fins al 20%.

—Tinc moltes esperances en Obama. Així i tot, les borses no havien tingut en compte l'enfonsament econòmic a l'època de les eleccions. No veien que després de la fallida de Lehman Brothers hi hauria un col·lapse. L'economia s'ha estavellat, i ara els cadàvers són a terra.

—Va ser un error de la política deixar que Lehman Brothers fes fallida?

—Va ser un error fatal. Mai no hauria pensat que les autoritats deixessin caure un banc tan gran.

—Hi haurà més víctimes?

—Podria ser. Ara tots es preocupen per Citybank, un dels bancs més grans del món. Molts candidats a la fallida fan cua. La situació és tan greu com a la dècada de 1930, com a mínim, amb la diferència que hem après del passat. Aquesta vegada no permetrem el

EL TEMPS

El multimilionari i gestor de 'hedge funds' –fons lliures d'alt risc– George Soros, de 78 anys, parla sobre la seva responsabilitat moral com a especulador, dels errors de la gestió nord-americana de la crisi i de les expectatives del nou president dels Estats Units, Barack Obama.

col·lapse total dels mercats financers. Gastarem tots els diners del món per evitar-ho.

—Obama ha de salvar els bancs, sanejar els consorcis automobilístics i capgirar la conjuntura. Una sola persona pot complir aquestes grans expectatives?

—Potser no, però com a mínim pot tractar aquests problemes molt millor que com ho ha fet el govern que hi ha hagut fins ara a Washington.

—Fins ara la salvació era principalment a les mans del ministre de finances, Henry Paulson. Què li retraieu?

—No va reaccionar contra els problemes fins que no van sorgir. No tenia la capacitat de veure venir aquests problemes. Quan va permetre que Lehman Brothers fes fallida i que el mercat financer s'esfondrés, no estava gens preparat. No va anar al Congrés amb un pla, sinó només amb idees de des-

“Sempre jugo segons les regles”

envolupar un pla. I el pla que tenia al cap —comprar valors deutors— no havia estat pensat a fons. Fer que hi participessin els bancs hauria tingut més sentit. Quan va entendre que tornava a anar en la direcció incorrecta, va portar a terme unes accions que van crear un buit de lideratge, i els mercats es van col·lapsar.

—Què n'espereu, del nou ministre de finances dels Estats Units?

—Ens cal un gran programa conjuntural que serveixi perquè les ciutats i els estats dels Estats Units tinguin un dèficit pressupostari molt limitat, o que no en tinguin. Crec que, per a l'èxit d'un programa d'aquesta mena, el govern central també ha de tenir preparats centenars de milers de milions de dòlars. També ens cal un programa d'infraestructures per als Estats Units. Per a tots dos programes calculo que calen entre 300.000 milions de dòlars i 600.000 milions.

—A més del programa d'ajuts de la indústria financera de 700.000 dòlars, que ja s'ha signat?

—Sens dubte. També caldria aprofitar la situació actual per prendre's seriosament el canvi climàtic, i mirar de reduir la dependència energètica nord-americana. Ens calen límits de substàncies nocives i un sistema de subhastes que creï un mercat per als drets d'emissions. Els ingressos d'aquestes subhastes, els utilitzaria per a un nou subministrament d'energia respectuós amb el medi. També ens ajudaria a superar la paràlisi.

—Proposeu, doncs, allò que els vostres col·legues anomenen, en to maliciós, *big government*. Al Partit Republicà també es parla de la forma europea del socialisme.

—Ara ens cal exactament això. Jo estic contra el fonamentalisme del mercat. La propaganda que la intervenció del govern és fonamentalment dolenta va tenir molt èxit en la ment de la gent, però no ha resultat bona per a la nostra societat.

—Aconselleu al nou president que digui això públicament?

—Obama ja ha dit que vol canviar el discurs polític. M'estimo més un govern que intenti ser un bon govern que un que no cregui a governar.

—Però ni tan sols un govern fort pot fer màgia. Li calen els diners dels contribuents. Als Estats Units molta gent parla del nou paper de l'estat, però ningú no vol pagar. Fins i tot Obama va anunciar reduccions d'impostos al 95% de la població activa. Com pot encaixar, tot això?

—En èpoques de recessió, els dèficits pressupostaris són especialment benvinguts. Quan l'economia es recuperi, hem d'equilibrar aquests dèficits, és clar. De totes maneres, el 2010 arriben les reduccions d'impostos previstes per Bush, i no les hem de retardar. A més, potser ens calen nous ingressos. Si l'estat no els rep, tothom acabarà castigat: s'apugen els interessos.

—Ara, pertot arreu s'exigeix una regulació més forta dels mercats financers, també al vostre llibre... Això sona bé, però és realista? Els mercats es deixaran amansir?

—Entre l'estat i els agents del mercat, entre les autoritats reguladores i els bancs hi ha un joc del gat i la rata constant...

—...i en la majoria dels casos, els ratolins, els especuladors, ballen damunt la taula.

—Això també depèn de si els ratolins han rebut forces dels fonamentalistes del mercat, però el resultat, com veiem, és catastròfic. Crec que és millor si el gat té una posició més forta que no pas si els ratolins determinen el joc. Aquest ha estat l'error més gran del nostre heroi nacional Ronald Reagan, que sempre parlava de la màgia del mercat.

—Així doncs, sou partidari d'unes regles més estrictes i un control més eficaç?

—Sí, encara que sé que en aquest joc del gat i la rata les autoritats reguladores mai no podran guanyar del tot. Sempre hi haurà llacunes. Sempre cal estar preparat per tapar-les. Una regulació renovada s'ha de limitar a un mínim, però necessitem una cooperació més gran entre les autoritats i els agents del mercat, com era normal els primers anys després de la Segona Guerra Mundial. El Banc d'Anglaterra era una autoritat reguladora amb un gran èxit, simplement perquè cooperava amb els agents. Aquest esperit de cooperació va ser destruït pels fonamentalistes del mercat.

—A Alemanya, per exemple, no. Hi havia bancs semipúblics que dominaven grans parts del mercat. Als bancs dels *länder* alemanys, amb polítics als consells d'administració, els va d'allò més malament.

—Aquestes cooperacions estat - entitats privades són molt perilloses. De fet, a Alemanya la situació és molt pitjor que no als Estats Units. Mireu Fannie Mae o Freddie Mac, les caixes d'estalvis per a la construcció semipúbliques, amb les quals va començar la crisi. Per això l'estat ha d'establir les regles del joc i controlar, però val més que no hi jugui.

—Vós sou un dels especuladors amb més poder i èxit de tot el món, i els darrers mesos hi heu ficat cullerada de mala manera. Com us va, com a especulador, això de treure profit d'un negoci que també pot fer mal a la societat?

—Darrere aquesta pregunta s'amaga una acusació equivocada. Sempre jugo segons les regles. Alhora intento millorar-les. Busco un canvi en les regles, encara que no me n'aprofiti. Sempre penso en el bé comú, no en el propi.

“La Xina pot ser el gran guanyador de la crisi financera, però si el règim comet errors hi pot esclatar una gran crisi”

EL TEMPS

—**Molta gent també us fa responsables de la crisi a vós i els vostres col·legues. Posareu uns quants milers de milions dels vostres guanys en projectes benèfics.**

—La gent es pensa que estic compromès per mala consciència.

—**I no hi res de cert?**

—No, s'equivoquen. Tots els grans esdeveniments en què he participat també haurien passat si jo no m'hi hagués ficat. La lliura esterlina també hauria sortit del sistema monetari europeu si jo no hagués nascut.

—**De debò que sou una petita peça, com dieu? Quan aposteu pels preus dels cereals, l'arròs o l'oli us segueixen molts inversors. Els perjudicis els han rebut, entre més, gent que ja no es poden permetre aquests aliments o energies. Amb les vostres declaracions podeu influir a decidir el mercat.**

—Des que vaig esdevenir una figura pública, l'home que va fer tremolar el Banc d'Anglaterra, se m'ha vist com un guru de les finances que pot influir als mercats. Això m'ha portat un munt de problemes morals. D'aleshores ençà, m'he hagut de contenir en l'esfera pública, perquè en realitat influeix en els mercats, com

també fa l'inversor Warren Buffett. Ens comportem amb consciència de responsabilitat.

—**El món necessita fons d'inversió lliure?**

—Crec que aquest fons constitueixen una manera molt eficaç d'invertir diners. D'una altra banda, en veig perfectament el risc. Els fons d'inversió lliure funcionen sobretot amb diners manllevats; per això fan que el mercat es torni inestable. La meva conclusió és aquesta: allà on hi hagi en joc diners manllevats, els mercats necessiten regulació.

—**Ara parlem com algú que corre cap a la policia i els diu: “Si us plau, poseu-me les manilles, que sóc molt perillós.”**

—No exactament. Crec que ens cal una regulació dels mercats financers adequada, però l'especulació no es pot evitar. L'especulació i la inversió són l'una al costat de l'altra. L'única diferència és que les inversions són, de fet, especulacions amb èxit, perquè quan es preveu correctament el futur s'aconsegueixen els guanys especulatiu desitjats. No tinc cap mena de mala consciència. Estic orgullós de ser un especulador amb èxit.

—**Això no impressiona gaire els**

ciudadans: ja no confien en els poderosos de Wall Street.

—I amb tota la raó. Aquestes institucions prestigioses busquen els interessos propis, no el bé comú, que és allò que cal protegir.

—**La gent tampoc ja no confia en les mesures d'ajut del govern Bush. Els crítics retreuen al ministre de finances, Henry Paulson, que doni carretades de diners als seus ex-caps. Ell havia estat cap del banc d'inversions Goldman Sachs.**

—Això ja és anar massa lluny, però és cert que Paulson veu el problema massa des del seu punt de vista, el d'un banquer de Wall Street, que és el que era.

—**També té por d'establir uns mínims salarials i de reservar-se els pagaments com a gratificació als directors de bancs.**

—Un banc que l'estat salva de l'abisme mitjançant una mena d'inversió pública. Els salaris tan alts són només el símptoma d'una crisi encara més gran. Els marges de benefici del sector financer eren massa alts. Han contribuït durant un temps al 35% dels guanys empresarials als EUA i a la Gran Bretanya. Això era absurd.

—**Hem parlat dels perdedors de la crisi financera. També hi ha guanyadors?**

—La Xina pot ser-ne el gran guanyador molt fàcilment, si els qui hi tenen el poder l'utilitzen bé. Però també en poden ser uns grans perdedors, al final, si no poden resoldre el problema. Si el règim comet errors, a la Xina pot esclatar tota una crisi política. És massa aviat per a cantar ara victòria.

—**Barack Obama serà el primer president d'una era postamericana, perquè els Estats Units perdran força econòmica i d'atracció?**

—Si Obama és intel·ligent, col·laborarà amb la Xina per resoldre aquesta crisi per a tothom. Si no ho fa, podem viure una depressió global, perquè Amèrica sola no té forces per a superar els danys que ha causat.

—**Senyor Soros, moltes gràcies per haver-nos concedit aquesta entrevista.**

*Mathias Müller von Blumencron,
Gregor Peter Schmitz,
Gabor Steingart*

Traducció de David Egea